

Toekomstvisie gemeente Maashorst

versie 1.6 | 23 augustus 2019

agstul
indies
ijke materie

→ aanjagen
→ concreet - met de
vb. energiecheck op de g
→ gezamenlijk belang

amenleving

Inleiding

1.	Samen op weg naar één gemeente Maashorst	5
1.1.	Waarom een toekomstvisie	6
1.2.	Hoe zijn we gekomen tot deze toekomstvisie	6
1.3.	Speerpunten voor onze nieuwe gemeente	7
1.4.	Hoe hebben we de toekomstvisie opgebouwd	8
2.	Zes dorpen; één gemeente	11
2.1.	Eenheid door diversiteit	11
2.2.	Ontmoeting mogelijk maken	12
2.3.	Sterk verenigingsleven	13
3.	Een aantrekkelijke plek om te zijn	15
3.1.	Groen en gastvrij	15
3.2.	Wonen voor iedereen	16
3.3.	Veilig wonen	17
3.4.	Goede voorzieningen	17
3.5.	Zorg en ondersteuning op maat	18
3.6.	Goede verbindingen	19
3.7.	Gezond vestigingsklimaat	20
3.8.	Werk voor iedereen	21
3.9.	Oog voor toekomstige generaties	22
4.	Wonen, werken en recreëren in het buitengebied	25
4.1.	Innoveren in de agrarische sector	25
4.2.	Investeren in toerisme en recreatie	26
4.3.	Versterken groene identiteit	27
4.4.	Oog voor ruimtelijke kwaliteit	27
4.5.	Bewaken samenhang met omgevingsvisie	28
5.	Samen denken, samen doen	31
5.1.	Als het je raakt praat je mee (participatievisie)	31
5.2.	Goed geholpen (dienstverleningsvisie)	34
6.	Trends en ontwikkelingen	37
7.	Toekomstvisie is de start	43
7.1.	Wat heeft het proces ons opgeleverd?	43
7.2.	Hoe nu verder?	44
7.3.	Tot slot	45

1. Inleiding

1. Samen op weg naar één gemeente Maashorst

De nieuwe gemeente Maashorst is opgewassen tegen de opgaven van deze tijd en klaar voor de ambities van morgen. Het is een gemeente waarin onze inwoners, ondernemers en organisaties zich thuis voelen. Daarom is deze toekomstvisie tot stand gekomen met inbreng van velen van hen. Wat maakt onze dorpen zo bijzonder? Waarom voelt men zich hier zo thuis? Wat moeten we in elk geval behouden en waar ligt juist een ambitie om te groeien of versterken?

De gemeenten Landerd en Uden kiezen ervoor om vanaf 1 januari 2022 samen verder te gaan als één nieuwe gemeente: gemeente Maashorst.

Dit proces van herindelen vraagt om een gelijkwaardige samenwerking en een zorgvuldige voorbereiding. Eén van de eerste belangrijke stappen is het opstellen van een visie op de toekomst van de nieuwe gemeente. We hebben veel informatie over de toekomst van onze nieuwe gemeente

opgehaald in onze samenleving. We hebben beeld gekregen bij de betekenis die onze inwoners geven aan de opgehaalde thema's die in dit document aan de orde komen. Deze informatie hebben we geclusterd rondom vier speerpunten en in dit document weergegeven. Naast de hier beschreven speerpunten heeft de nieuwe gemeente ook wettelijke taken die betrekking hebben op de dagelijkse gang van zaken. Daarop gaan we in dit document niet in. Dit betekent natuurlijk niet dat deze taken geen belangrijk onderdeel zijn van de nieuwe gemeente. Hier komen we later in het proces op terug.

1.1. Waarom een toekomstvisie

In deze toekomstvisie beschrijven we hoe de nieuwe gemeente Maashorst eruit komt te zien en welke ambities zij heeft. Dit geeft houvast bij het verder bouwen van de nieuwe gemeente. Ook geeft het houvast aan de manier waarop we met elkaar omgaan en met datgene wat op ons afkomt. Kortom, in de visie zijn de ideeën en visies van onze inwoners, ondernemers en organisaties samengebracht om richting te geven aan de koers van de nieuwe gemeente: hoe gaan we om met onze inwoners? Wat gaan we doen rondom onderwerpen zoals duurzaamheid, dorpen en buitengebied? Hoe geven we invulling aan onze dienstverlening? Hoe richten we onze organisatie in?

1.2. Hoe zijn we gekomen tot deze toekomstvisie

Betrokkenheid samenleving

Deze toekomstvisie is samen met onze samenleving tot stand gekomen. Daarbij hebben wij gebruik gemaakt van het expertschap van inwoners, ondernemers en organisaties van beide gemeenten. Deze aanpak past bij de manier waarop Landerd en Uden haar samenleving wil betrekken bij onderwerpen, en zal ook een ambitie zijn voor de nieuwe gemeente.

Inwoners hebben op een laagdrempelige en nieuwe manier kunnen meepraten, -denken en -doen. Daarnaast hebben georganiseerde groepen zich op verschillende momenten

laten horen over hun visie op de nieuwe gemeente. Zo hebben gebiedsplatforms, initiatiefgroepen, zorgcoöperaties, ondernemersverenigingen, belangenbehartigers uit de agrarische en toeristische sectoren constructief meegepraat tijdens de verschillende bijeenkomsten. De afgelopen maanden hebben honderden betrokkenen hun stem laten horen en daarmee bijgedragen aan dit document.

Uitdagingen

In de periode van maart tot en met juni 2019 hebben wij onze samenleving gevraagd mee te denken over de vorming van de nieuwe gemeente Maashorst. Op basis van het motto 'Doe, denk en praat mee' hebben wij iedereen uitgedaagd om ons te laten weten wat belangrijk is voor de nieuwe gemeente. Niet in de vorm van 'klassieke' inspraakavonden, maar op een creatieve manier, via uitdagingen. Hierdoor hebben we vele bijzondere gesprekken gevoerd en mooie verhalen opgehaald.

Festival

Tijdens het Festival gemeente Maashorst op 24 juni 2019 hebben we in een tentoonstelling de uitkomsten van de uitdagingen laten zien. Er is veel gebruikt gemaakt van de mogelijkheid om op dat moment nog een reactie mee te geven. Ook hebben we gesprekken gevoerd over verschillende thema's die tijdens de uitdagingen naar voren zijn gekomen. We zijn met inwoners, ondernemers en andere organisaties in gesprek gegaan over voor hen belangrijke onderwerpen. Er is veel aanvullende informatie opgehaald om de juiste ambities bij deze onderwerpen te formuleren. Interessante lezingen, optredens en muziek maakten het tot een echt festival.

1.3. Speerpunten voor onze nieuwe gemeente

Op basis van de vele gesprekken die zijn gevoerd met onze inwoners, ondernemers en organisaties hebben we vier speerpunten benoemd die van groot belang zijn voor onze nieuwe gemeente. Bij elk speerpunt geven we, ook weer op basis van de inbreng vanuit de samenleving, aan wat onze nieuwe gemeente bijzonder maakt en welke ambities zij heeft. Met het realiseren van deze ambities onderscheidt gemeente Maashorst zich als een gemeente met krachtige

dorpen met een sterke identiteit. Onze inwoners zijn verbonden met deze dorpen en met elkaar. De gemeente Maashorst is groen en gastvrij en biedt een breed pallet van rust en beleving in uitgestrekte natuur tot gezellige drukte met stadse voorzieningen. In de gemeente Maashorst zetten we ons samen in voor een fijne leefomgeving.

De speerpunten zijn:

1. *Zes dorpen; één gemeente*
2. *Een aantrekkelijke plek om te zijn*
3. *Wonen, werken en recreëren in het buitengebied*
4. *Samen denken, samen doen*

De scheiding tussen de verschillende speerpunten en ambities kan soms een beetje kunstmatig overkomen, we realiseren ons goed dat er een grote mate van samenhang tussen deze thema's is. Het gaat allemaal over onze nieuwe gemeente.

1.4. Hoe hebben we de toekomstvisie opgebouwd

In de hoofdstukken 2 tot en met 5 beschrijven we aan de hand van de vier speerpunten, de ambities van onze nieuwe gemeente. In hoofdstuk 6 geven we tot slot een vooruitblik op wat er op weg naar de vorming van één gemeente nog gaat gebeuren.

2. Zes dorpen; één gemeente

2.1. Eenheid door diversiteit

Gemeente Maashorst bestaat uit dorpen die heel verschillend van karakter zijn. Tegelijkertijd hebben ze belangrijke overeenkomsten die het dorpsgevoel laten zien: het zijn hechte gemeenschappen waarin mensen voor elkaar klaarstaan, naar elkaar omkijken en samen verantwoordelijkheid nemen voor een fijne leefomgeving. Door samen dingen te organiseren en te ondernemen geven inwoners deze dorpen een eigen karakter. We vinden het belangrijk dat inwoners zich bewust zijn van deze eigen kracht waarbij ze zelf de eigenheid en identiteit van hun dorpskern versterken.

“Ik hou van de kleinschaligheid en hoop dat die kleinschaligheid blijft. Ook de gezelligheid. Dat dit niet verloren gaat in de grote regio.”

2.2. Ontmoeting mogelijk maken

Ontmoeten is een belangrijk ingrediënt voor een fijne leefomgeving. Elkaar leren kennen zorgt ervoor dat je makkelijker iets aan een ander durft te vragen en iets voor een ander doet. Het voorkomt eenzaamheid in een wereld waarin mensen, mede door digitalisering en het Rijksbeleid om mensen langer zelfstandig thuis te laten wonen, steeds meer op zichzelf zijn aangewezen. Om betrokken te blijven bij elkaar en met elkaar in contact te blijven, zijn ontmoetingsplekken dichtbij nodig, maar ook verenigingen en vrijwilligers. Behoud van deze ontmoetingsplekken is noodzakelijk. Ook het faciliteren van verenigingen en vrijwilligers is een belangrijke taak voor de gemeente. Dit kan op verschillende manieren: van het in contact brengen met andere organisaties, het vinden van fysieke ruimte tot aan het geven van subsidie. Maar wel met het besef dat we het samen zullen moeten doen!

“ Burgers moeten meer samen komen om contact te maken. Dit helpt zeker tegen eenzaamheid.”

2.3. Sterk verenigingsleven

Net als andere Brabantse dorpen hebben ook de dorpen van gemeente Maashorst van oudsher een eigen voetbalclub, carnavalsvereniging, muziekvereniging en/of koor. Dit rijke verenigingsleven vormt een belangrijk onderdeel van de identiteit van de dorpen en geeft een sterke binding met elkaar en de kern. Het zorgt voor gemoedelijkheid en gezelligheid. En het is een belangrijk onderdeel voor de leefbaarheid en eigenheid van de kern. We willen dit verenigingsleven koesteren en blijven faciliteren zodat onze dorpen vitaal blijven. We waarderen de (vrijwillige) inzet van onze inwoners op dit gebied.

“Dit soort clubs zijn voor een samenleving heel belangrijk. Niet voor niets komen we er allemaal 2x per week voor terug naar Uden. Hier worden vriendschappen voor het leven gesloten en zelfs een eigen carnavalsvereniging.”

3. Een aantrekkelijke plek om te zijn

3.1. Groen en gastvrij

In gemeente Maashorst is het heerlijk thuiskomen, na een dag werk, school of andere dagactiviteit, maar ook als je van buiten komt. Het gevoel van 'thuiskomen na een werkdag, je ontspannen en samen met familie en vrienden genieten van het leven' is wat we met elkaar uitstralen en aanbieden. Je kunt in onze nieuwe gemeente 'gelukkig oud worden', want zorgzaamheid is ook een aspect van gastvrijheid. We heten ook een warm welkom aan nieuwe inwoners en helpen hen om zich snel thuis te voelen. Groen en gastvrij gaat ook over de kwaliteit van de directe omgeving, die uitnodigt om naar buiten te gaan en elkaar daar te ontmoeten. Woonblokken afgewisseld met parken en speeltuinen, omzoomd door bomen en groenstroken, zodat de overgang van woonkern naar buitengebied bijna ongemerkt tot stand komt. Dat is wat onze inwoners en bezoekers aantrekkelijk vinden en wat ook bijdraagt aan het in standhouden van voorzieningen.

“Ik vind het belangrijk in de nieuwe gemeente dat er veel groen blijft en ruimte voor dieren zodat ze goed kunnen leven. Zodat het groen blijft en iedereen een fijne woonomgeving heeft.”

Gemeente Maashorst heeft een groot, groen buitengebied. De uitgestrekte en unieke natuur van natuurgebied De Maashorst met het uitgebreide pakket van recreatieve voorzieningen trekt zowel inwoners als toeristen. Recreatie- en horecaondernemers, in de dorpen en het landelijk gebied rondom het natuurgebied, bieden voor elk wat wils; een mooie plek om te wonen, of alleen te overnachten en de leukste activiteiten.

“Ik denk serieus dat het grootste deel van de Udenaren niet eens weet hoe mooi De Maashorst is. Het is er zo prachtig.”

3.2. Wonen voor iedereen

We benutten kansen om waar mogelijk en zinvol, bestaande gebouwen aan te passen aan wat nu of straks nodig is. In nieuwbouw willen we zoveel mogelijk inzetten op wat we nu onvoldoende of (nog) niet bieden. We willen dat alle inwoners - jong en oud – nabij hun naasten kunnen blijven wonen, in het dorp waar men vandaan komt. Dat gaat niet vanzelf, dat vraagt om passend en betaalbaar bouwen in elke kern voor iedereen, innovatief en duurzaam. In de ene kern of wijk zal er behoefte zijn aan Tiny Houses of mantelzorgunits, in andere wijken of dorpen zal er vraag zijn naar innovatieve woonvormen (zoals Knarrenhof en ouderinitiatieven voor zorgwonen). Om dit mogelijk te maken, zetten we in op flexibilisering van regels: mensen kunnen zelf bedenken wat ze nodig hebben en wij gaan samen met hen kijken hoe we die plannen kunnen realiseren. Met een divers woningaanbod faciliteren we sterke en zelfredzame gemeenschappen. Deze gemeenschappen zijn van groot belang voor de vitaliteit en toekomstbestendigheid van onze dorpen. Woningbouw-ontwikkelingen geven nieuwe energie aan bestaande wijken en dorpen. Het totaal aanbod aan woningen in elke kern is voldoende levensloopbestendig zodat binnen de kern of wijk verhuisd kan worden naar een meer passende woning als de levensfase of het inkomen verandert.

“Ik vind het heel belangrijk dat kinderen blijven buitenspelen en sporten. Er moeten meer speeltuinen en speeltoestellen komen zodat kinderen niet op de bang gaan liggen of gaan gamen”

3.3. Veilig wonen

Veiligheid is zowel gevoel (sociaal veilig voelen), als fysiek (veilig zijn). Sociale veiligheid is een zaak van en voor de bewoners en we gaan samen met bewoners werken aan de veiligheid van onze gemeente. Ook het wonen in een groene, natuurlijke omgeving moet veilig zijn. De omgeving moet blijven uitnodigen om naar buiten te gaan. Inbraakbeveiliging en toezicht hierop is daarbij van belang. Daarnaast vraagt het juiste gebruik van gebouwen aandacht. Druk van de omgeving of financiële nood mag geen reden zijn voor verhuur aan of toestaan van gebruik voor ongewenste (criminele) activiteiten.

“Wonen in Landerd is lekker rustig met fijne buren.”

3.4. Goede voorzieningen

Maashorst is een prettige gemeente om in te wonen, omdat het voorzieningenniveau in de dorpen op peil blijft als het gaat om sportlocaties, scholen en ontmoetingsruimten. De gemeente Maashorst heeft daarnaast een grote diversiteit aan stadse voorzieningen. Denk aan theater Markant, twee zwembaden, een gezond winkelcentrum voor ‘funshoppen’, ziekenhuis Bernhoven, een breed palet aan basisscholen met voor- en naschoolse voorzieningen, zorginstellingen, een breed palet aan horeca, inclusief een sterrenrestaurant en een grote 10-daagse kermis. We willen dit brede aanbod binnen de gemeentegrenzen aan blijven bieden.

Het winkelcentrum in de kern Uden biedt nabijheid van stadse voorzieningen voor onze inwoners. Voor de directe regio biedt

het de mogelijkheid tot aanbieden van arrangementen en daarmee versterking van de groene, gastvrije gemeente waar het goed recreëren is. We zorgen samen met ondernemers voor de juiste inzet op het juiste moment om deze functie te kunnen blijven vervullen. In de dorpen en woonwijken moeten de basisvoorzieningen beschikbaar blijven (levensmiddelen, geldautomaat, kapper etc.).

“In het winkelcentrum van Uden zijn alle faciliteiten dichtbij. Je kan er een leuk rondje lopen. Vroeger ging je uit bij de cafés, nu ga je vooral lunchen en terrassen.”

Een kwalitatief hoogwaardige inrichting van de openbare ruimte heeft hier ook een belangrijke bijdrage in. Het winkelcentrum moet uitnodigend zijn, ook voor mensen met een beperking. We blijven aantrekkelijk voor het huidige, grote verzorgingsgebied ten oosten van onze gemeente en zijn een aantrekkelijk alternatief voor de grote steden om ons heen. De gemeente Maashorst is het geografisch middelpunt van Noordoost Brabant en vormt een levendig ‘hart’ binnen de ‘groene longen’ dat ons buitengebied samen met natuurgebied De Maashorst vormt.

“Er mag meer aandacht zijn voor kunst en cultuur, bijvoorbeeld een hippe publiekstrekker zoals een café met poëzie.”

3.5. Zorg en ondersteuning op maat

Het gebruik maken van alles wat er is en ook nog ‘thuis blijven wonen’, gaat niet altijd vanzelf. In de gemeente Maashorst kun je (blijven) leven op de manier die bij je past. Soms is er incidenteel of structureel ondersteuning bij nodig of zelfs (medische) zorg. In gemeente Maashorst voelen onze inwoners zichzelf verantwoordelijk voor het ‘gelukkig leven en oud worden’. We hechten belang aan burgerinitiatieven die hieraan bijdragen. Zorgcoöperaties spelen hierbij een belangrijke rol én versterken de sociale structuur. Dit soort initiatieven faciliteren we. Samen met partijen in onze gemeente zetten we in op preventie, het voorkomen dat zorg nodig is. Het verenigingsleven en de

ontmoetingsmogelijkheden zijn hier belangrijke pijlers. Verder is het van belang dat duidelijk is waar je terecht kunt met zorgvragen. Die ondersteuning, dan wel zorg moet dan snel en passend worden geleverd.

“Ik daag de nieuwe gemeente Maashorst uit om goed mee te denken over het bouwen van mantelzorgwoningen. Er is veel behoefte aan vooral bij mensen uit het buitengebied. Zij willen dichterbij het dorp of bij hun kinderen iets nieuws bouwen. Wacht niet eerst tot de mensen gebreken hebben en dat ze dan pas toestemming krijgen. Loop daarin vooruit, laat de mensen als ze nog gezond zijn daar een woning kunnen bouwen om vervolgens van hun ouwe dag te kunnen genieten.”

3.6. Goede verbindingen

Wonen en werkgelegenheid gaan hand in hand; waar je werkt moet je (in de buurt) kunnen wonen. Onze ambitie is een aansluiting verkrijgen op het spoorwegennet. We weten dat deze ambitie een zaak van de lange adem is, maar we zullen ons ervoor blijven inzetten. Maar bereikbaarheid is niet alleen een fysieke zaak, het gaat ook om digitale bereikbaarheid.

Als het gaat om digitale bereikbaarheid, zetten we – met de kennis van nu - in op glasvezelverbindingen voor alle (toekomstige) woon- en bedrijfspanden. Als daar op korte termijn betere opties voor zijn, gaan we samen met onze inwoners na wat de meest duurzame en veilige wijze is om aangesloten te zijn en te blijven op de digitale maatschappij. Ook voor de fysieke bereikbaarheid in de toekomst wordt gebruik gemaakt van deze digitale methodieken: M.A.A.S. (mobility as a service), dit is de oplossing voor de toekomst als we minder auto’s willen, minder fossiel brandstof gebruik en toch op tijd daar zijn waar we willen zijn. Op het moment dat je vervoer nodig hebt, kun je direct zien welk vervoersmiddel het beste aansluit op je wensen en wanneer en waar dit bij je kan zijn.

De nieuwe gemeente is centraal gepositioneerd tussen Eindhoven, Nijmegen, Oss en Den Bosch. Aansluiting met

De Maashorst, het natuurgebied, is nu niet overal veilig en makkelijk. Het oversteken van de grote verkeersaders, de A50 en de N277, is een fysieke barrière die nog geslecht moet worden. Dit oversteken richt zich op langzaam verkeer en/of nieuwe mobiliteitsoplossingen om toename van verkeer aangedreven door fossiele brandstoffen in natuurgebieden te ontmoedigen. Tegelijkertijd verbeteren we de verbinding tussen dorpen en buitengebied.

We zetten in op kleinschalige mobiliteitsoplossingen, als aanvulling op het bestaande openbaar vervoer of misschien zelfs in de plaats van het huidige aanbod dat Regiotaxi biedt naast het 'Wmo-vervoer'. We zoeken samen met inwoners naar oplossingen voor knelpunten op het gebied van mobiliteit. We benutten hun creativiteit en de bestaande sociale structuren. Het busstation in Uden is een belangrijke schakel naar het provinciale openbaar vervoer. Samen met de inwoners bepalen we de 'puntbestemmingen', belangrijke voorzieningen (zoals ziekenhuis, station Oss, etc.), die vanuit elke kern bereikt moeten kunnen worden.

"Een uitdaging voor de nieuwe gemeente is om een betere verbinding tussen Uden en Den Bosch met het openbaarvervoer te organiseren."

3.7. Gezond vestigingsklimaat

"Er zijn nog te weinig kleine ondernemers met speciale (streek)producten."

'Een vitale gemeente met (stadse) voorzieningen zijn' kan alleen als er ook sprake is van bedrijvigheid en ondernemerschap. We willen dat mensen hier ook fijn kunnen werken. Ondernemers, inwoners en toeristen profiteren van de economische bedrijvigheid, versterking van de dorpen, recreatie en toerisme en natuurontwikkeling. De gemeente Maashorst is onderdeel van De Agrifood-regio: het economische vliegwiel van de regio. Dat maakt deze regio aantrekkelijk voor jongeren, maar ook voor nieuwkomers die zich hier kunnen vestigen. Maashorst heeft veel kleinere bedrijven in de dorpen, dat draagt bij aan de instandhouding van voorzieningen.

"De gemeente moet proactief meedenken met ondernemers. Niet denken aan wat niet kan maar meedenken aan wat er wel kan, faciliteren en maatwerk leveren."

We profileren ons als een bedrijvige gemeente: er is hier werk, in alle soorten en maten. We zetten in op bedrijven die binding hebben met de regio en arbeidsintensieve bedrijven (bedrijven zonder veel lawaai en andere milieubelasting). We koesteren onze MKB'ers. We moedigen bedrijven die zich richten op dienstverlening aan, gericht op comfort, gezelligheid en saamhorigheid. Dat vertaalt zich naar toerisme en (verblijfs)-recreatie, horeca en een gevarieerd winkelaanbod. We willen naam maken met innovatieve start ups, creatievelingen die hier een goed ondernemersklimaat vinden waar ze kunnen groeien. Samenwerking met lokaal gevestigde kunstenaars is vanzelfsprekend, zowel voor de ondernemers als voor de gemeente.

Edwin van de Linden van "Souperfood" maakt producten met grondstoffen uit de "Maashorst". Zoals groenten uit Reek, en yoghurt uit Uden, Hij verkoopt dit o.a. op de markt +foto.

Door versterking van ecologie, recreatie en toerisme biedt het natuurgebied De Maashorst voor creatieve ondernemers nieuwe kansen en een groen en duurzaam alternatief, ook gelet op de transitie in de agrarische sector.

3.8. Werk voor iedereen

Er is een mismatch op de arbeidsmarkt. Er zijn vacatures die niet in te vullen zijn, ook niet met tijdelijke arbeidsmigratie en er staan mensen werkeloos aan de kant. Er is veel onbetaald werk waar de maatschappij niet zonder kan. Tegelijkertijd kost het steeds meer moeite om deze vrijwilligersfuncties in te vullen. Door anders te denken en te doen kan een deel van dit probleem worden opgelost. Inwoners die nu aan de kant staan, vaak tegen hun zin, kunnen misschien de vrijwilligersfuncties invullen. Een deel kan daardoor doorgroeien naar betaald werk. Samen met onze inwoners gaan we na welke creatieve oplossingen te bedenken zijn.

3.9. Oog voor toekomstige generaties

We vinden duurzaamheid van belang met het oog op toekomstige generaties. Bij het zoeken naar oplossingen, benutten we kansen om de ecologische footprint te verkleinen. Gemeente Maashorst zal zich ontwikkelen tot een duurzame en CO2 neutrale gemeente, die leefbaar en klimaatbestendig is. We willen duurzame initiatieven met een gezond verdienmodel oppakken en waar mogelijk ondersteunen. We ontkomen niet aan maatregelen die het beeld van onze gemeente op sommige plaatsen zichtbaar zullen veranderen. Denk bijvoorbeeld aan de gevolgen van de energietransitie. Tegelijkertijd biedt deze ontwikkeling kansen om samen met inwoners, ondernemers en organisaties invulling te geven aan de grote uitdagingen waarbij draagvlak en (financiële) opbrengsten voor de samenleving de uitgangspunten zijn. Om te kunnen focussen richten wij ons bij het opstellen van onze eigen duurzaamheidsagenda op specifieke thema's die wij met burgers en ondernemers bepalen. Dit doen wij zonder daarbij overige ontwikkelingen uit het oog te verliezen. We zetten voor dit onderwerp ook in op de kracht van de regionale samenwerking; niet alle vraagstukken kunnen we als gemeente alleen oppakken en/of zelfstandig beïnvloeden.

“Mijn idee is om op het dak van de kerk en woningen zonnepanelen te plaatsen en kleine windmolentjes om groene stroom op te wekken.”

Omdat we een 'groene' gemeente willen zijn, moeten we investeren in duurzaamheid, energietransitie en klimaatadaptatie. Waar we zelf al goede voorbeelden hebben (gerealiseerd), zullen we die actief uitdragen. De principes van de circulaire economie vormen een uitgangspunt voor deze duurzaamheidsagenda. De circulaire economie is een economisch systeem waarin hergebruik centraal staat. Samen met inwoners, die hier al volop mee bezig zijn, kunnen we hier verder mee aan de slag gaan. Bijvoorbeeld op het gebied van energie besparen en opwekken, klimaatadaptatie, voedselverspilling, leefomgeving, recycling en sociale duurzaamheid.

Een mooi voorbeeld van de inbreng vanuit onze samenleving is de visie van de gezamenlijke natuurgroepen, weergegeven in een notitie. Hierin beschrijven zij onder meer de 'Groene Top 10'

Groene Top 10

namens de gezamenlijke natuurgroepen uit Landerd en Uden

- 1 Realisatie van NNB Maashorst e.o. in 2025;
- 2 Realisatie EVZ en Ruit om Uden mét aanvulling van Ruit om Zeeland;
- 3 Realisatie Landschapsbeleidsplannen (lokaal landschappelijk Groen Raamwerk);
- 4 Realisatie Ecobeheerplannen gemeentebreed (incl. juiste beheer, kennisdelen, stadslandbouw);
- 5 Continuering van ErvenPlus, Steenbreek, Landschapsregeling en Stika;
- 6 Een nieuwe 100 meter brede groene Peel-as langs Rondweg, Corridor, Bergmaas en Dorpenweg;
- 7 Actieve rol bij Geopark Wijst Unesco (aan beide zijden van de Peelhorst);
- 8 Oprichten van een groot vleermuiswinterverblijf i.k.v. samenvoeging.
- 9 Oprichten van 10 Carpoolplaatsen bij grootste verkeersknooppunten.
- 10 Verdroging tegengaan mede door aanleg groot waterbuffergebied

Groen is bestaand beleid wat geactualiseerd moet worden en oranje is een nieuwe uitdaging.

4. Wonen, werken en recreëren in het buitengebied

4.1. Innoveren in de agrarische sector

Het buitengebied verandert. Er zijn veel meer vormen van ondernemerschap dan vroeger: boerenbedrijven veranderen van karakter. Er komen nieuwe mensen wonen. Er wordt steeds meer gerecreëerd maar er dreigt ook leegstand van gebouwen. Ook is er angst voor nadelige gezondheidseffecten van de veehouderij. We moeten met elkaar op zoek naar een nieuwe balans tussen wonen, werken en recreëren in het buitengebied.

De agrarische sector heeft van oudsher een grote rol gespeeld bij het ontstaan van onze dorpen en de inrichting van ons buitengebied. We komen uit een agrarische gemeenschap, dit is medebepalend voor onze identiteit. Ook nu nog is er in het buitengebied een grote rol weggelegd voor de agrarische sector en dat zal én mag in de toekomst ook zo blijven. Natuurlijk is het in het licht van duurzaamheid, een gezonde leefomgeving en economisch gezonde

bedrijven, gewenst om te kijken naar en mogelijkheden te scheppen voor nieuwe, innovatieve vormen van een duurzame landbouw. Een mooi voorbeeld waarbij we leren van innovatieve praktijkoplossingen is de proeflocatie voor duurzame landbouw: Agro-as De Peel. Maar ook voor de meer traditionele bedrijven moet er ruimte zijn om zich op een verantwoorde wijze verder te ontwikkelen.

“Willen we ook een volgende generatie boeren een kans geven, dan blijft ruimte voor ontwikkeling nodig, want stilstand geeft geen perspectief voor de toekomst.”

4.2. Investeren in toerisme en recreatie

Ook de toeristisch-recreatieve sector is een belangrijke hoeksteen van de lokale economie. De Maashorst, het grootste aaneengesloten natuurgebied van Brabant, is een trekpleister van formaat. Dit biedt potentie voor recreatiebedrijven en agrarische bedrijven die zich willen verbreden. De gemeente Maashorst zet in op een groei van het aantal toeristische overnachtingen, een toename van het aantal dagrecreatieactiviteiten door toeristen en inwoners en een verhoging van de bestedingen door recreanten en toeristen; een stevige ambitie! De gemeente draagt hieraan bij door ontwikkelruimte aan de gewenste initiatieven te bieden. Maar ook zorgen we ervoor dat de basis van recreatieve routestructuren, zoals fiets- wandel- en rolstoelpaden, met bijbehorende voorzieningen op orde is. Ook pakken we onze rol in het promoten van parels zoals natuurgebied De Maashorst. Tegelijkertijd houden we oog voor de balans tussen toerisme en de leefbaarheid binnen de gemeente.

“Voor ons als recreatiebedrijf zijn projecten met steun van de gemeente zoals het Docus de Das Avonturenpad van belang om aantrekkelijk te zijn en te blijven voor onze gasten. Wij merken dat Docus een leuke aanvulling is voor wat wij aanbieden en waarvan wij denken waar de gemeente Maashorst in de toekomst ook voor zou moeten staan: Een gunstig ondernemingsklimaat waar recreëren en genieten van de natuur voorop staan.”

4.3. Versterken groene identiteit

Gemeente Maashorst heeft een grote oppervlakte natuur binnen haar grenzen. We zijn hier zuinig op en zetten ons, samen met onze partners en vele vrijwilligers, in om de biodiversiteit in deze gebieden te vergroten. Een belangrijke stap hierin is de afronding van het Natuur Netwerk Brabant in De Maashorst.

In gemeente Maashorst vind je een rijk scala van diverse, fraaie landschappen. We zetten in op behoud en versterking van de kenmerkende karakteristieken van de verschillende gebieden. Dit versterkt de oriëntatie en vergroot de identiteit. We maken de bijzondere gebieden meer beleefbaar. Een voorbeeld daarvan is de ambitie tot de status van Unesco Geopark voor de Peelrandbreuk waar we met diverse partners in een grotere regio aan werken.

“Door samenvoeging van de beide gemeenten kan natuurbeleid en natuurbeheer een betere kans krijgen in de besluitvorming. Zoals boeren geen 25 jaar kunnen wachten op een ruilverkaveling kan de realisatie van de EHS (tegenwoordig NNB) geen 25 jaar wachten om te overleven. Dit is ons grootste speerpunt. Het is van eminent belang dat de nieuwe gemeente hier achter blijft staan en daar waar het kan blijft ondersteunen.”

4.4. Oog voor ruimtelijke kwaliteit

Behoud van de kwaliteit van natuur en landschap is in het algemeen belang van al onze inwoners, het draagt bij aan onze identiteit en aan de ambitie dat gemeente Maashorst een fijne plek is om te zijn. Voor de toeristisch-recreatieve sector is de kwaliteit van natuur en landschap zelfs medebepalend voor hun bestaansrecht. Ruimtelijke kwaliteit in het buitengebied is voor gemeente Maashorst daarom een belangrijk uitgangspunt bij ontwikkelingen. Een gezonde toekomst voor het buitengebied vraagt om ruimte voor ontwikkeling. Maar die ontwikkeling is in gemeente Maashorst wel verbonden aan kwaliteitsverbetering.

Om de kwaliteit van het buitengebied te kunnen waarborgen is het noodzakelijk om ruimte te maken voor nieuwe functies, zeker waar het gaat om stoppende agrarische bedrijven. Dit kan bijvoorbeeld gaan om nieuwe woonvormen of passende nieuwe bedrijvigheid. Tegelijkertijd moeten we waken voor het verder dichtslippen van het buitengebied, verdere versterking is ongewenst.

4.5. Bewaken samenhang met omgevingsvisie

De agrarische en toeristisch-recreatieve sector hebben elk hun eigen belangen in het buitengebied. Ontwikkeling van de een kan in het nadeel zijn van de ander. Daarnaast zijn er ook nog de inwoners van het buitengebied met hun eigen belangen. Inwoners en ondernemers hebben elkaar nodig, maar hebben soms ook tegenstrijdige belangen. De oplossing van deze grote vraagstukken begint bij het voeren van het juiste gesprek. Het kennen van elkaars belangen is noodzakelijk bij het zoeken naar de juiste balans. Het resultaat van deze gesprekken moet leiden tot een Omgevingsvisie waarin het evenwicht wordt gewaarborgd tussen wonen, werken en recreëren in het buitengebied. In de Omgevingsvisie voor de nieuwe gemeente worden de hier genoemde uitgangspunten verder uitgewerkt.

5. Samen denken, samen doen

5.1. Als het je raakt praat je mee (participatievisie)

“Ik vind het belangrijk dat er een kindergemeenteraad komt, omdat ik het idee heb dat kinderen vaak op heel andere dingen letten. Die komen dan niet echt aanbod omdat niemand erover kan praten.”

Maashorst agenda

Wij vinden het belangrijk dat gemeente en gemeenschap samen bouwen aan een goed leefklimaat in gemeente Maashorst. De in de raad gekozen volksvertegenwoordigers maken daarom samen met de inwoners en maatschappelijk middenveld een agenda met maatschappelijke thema's voor gemeente Maashorst. Iedereen - inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente - moeten de (maatschappelijke) verantwoordelijkheid nemen om deze agenda te realiseren en zodanig te faciliteren dat deze ook 'afgewerkt' wordt.

Inwoners maken de gemeenschap

De dorpen in gemeente Maashorst kennen een prachtige traditie van betrokken inwoners. De gemeente erkent en waardeert in houding en gedrag deze enorme inzet vanuit de samenleving en steunt de inwonersinitiatieven waar gewenst. Mogelijk door het wegnemen van belemmerende regels, een helpende hand of een financiële bijdrage. Onze houding is daarbij 'ja, mits' in plaats van 'nee, tenzij'. De financiële ondersteuning geven wij bij voorkeur via een fonds van, voor en door inwoners.

We maken in ons beleid ruimte voor opkomende inwonersinitiatieven. We willen inwoners de ruimte en verantwoordelijkheid geven om samen dingen te regelen, bijvoorbeeld het onderhouden van groen in de buurt of de keuze voor een speelplaats, maar ook over grotere en betekenisvolle projecten, zoals woonvisie en woonprojecten, infrastructuur, zorg en energievoorzieningen. Raadsleden kunnen een oogje in het zeil houden bij het hoeden van de democratische kwaliteit van de samenwerking tussen de inwoners. Kon iedereen bijvoorbeeld in vrijheid zijn mening geven, is er goed geluisterd naar elkaar en hebben ook minder mondige of bescheiden inwoners mee kunnen doen?

"Wij dagen de gemeente uit ons in eerste instantie om vrij te laten. Om ons te laten doen wat we zelf kunnen want dat kunnen we goed, doen we goed en doen we zorgvuldig. Waar we samen moeten op trekken doen we dat graag en praten we met elkaar over ieders rol."

Inwoners doen mee

De gemeente waardeert de ervaring, kennis, kunde en ideeën van inwoners en wil deze meer gebruiken bij het maken van plannen en beleid. We zoeken slimmere en effectievere manieren om zoveel mogelijk groepen inwoners te vinden, binden en verbinden. Bijvoorbeeld door veel meer in te zetten op digitale burgerparticipatie. We zullen ons in ieder geval tot het uiterste inspannen om de inwoners die direct 'geraakt worden' te informeren en betrekken. Meedoen en praten betekent ook dat communicatie begrijpelijk, regelmatig en transparant dient te zijn. Inwoners, ondernemers en organisatie die 'direct geraakt' worden dan ook tijdig geïnformeerd en betrokken. We betrekken zoveel mogelijk sleutelfiguren uit de gemeenschap.

Als de gemeente plannen en beleid gaat maken moet bij de start duidelijk zijn wie welke rol en invloed heeft, wat er gebeurt met de inbreng van inwoners en hoe de terugkoppeling door de gemeente plaatsvindt.

"Goed luisteren naar inwoners en vrijwilligers."

Leren en samenwerken met elkaar

Het samenspel tussen inwoners, organisaties en gemeente blijft in beweging. Inwoners hebben bijvoorbeeld het recht om ons uit te dagen. We leggen de rode loper uit voor inwoners die gemeentelijke taken beter en/of goedkoper kunnen uitvoeren. Ook staan we open voor ideeën en suggesties die bijdragen aan het realiseren van onze doelen. We vinden het belangrijk om met elkaar de successen te vieren, te evalueren hoe het gaat en te leren van de fouten die we ongetwijfeld gaan maken. Ook hier geldt: oefening baart kunst.

"Als er in Reek iets gebeurt zit 50% in de organisatie en de overige 50% doet mee."

Goede Buur

De gemeente staat in houding en gedrag echt open voor ideeën en zorgen. Dat wil niet zeggen dat alles kan, maar inwoners mogen van ons verwachten dat we meedenken over oplossingen.

5.2. Goed geholpen (dienstverleningsvisie)

Met dienstverlening bedoelen we: hoe gaan wij om met de vraag van een (toekomstige) inwoner, ondernemer of organisatie uit de nieuwe gemeente? Dienstverlening zit door de hele gemeente. Het contact verloopt via een zogenoemd "kanaal" zoals de balie, de telefoon, de post of via de website. We zien in de toekomst steeds meer taken overgeheveld worden van het rijk naar de gemeenten. De rol van de gemeente wordt hierdoor groter, ook als het gaat om het contact met onze inwoners. Er zullen meer contacten tussen gemeente, inwoners en bedrijven komen. De traditionele contacten, bijvoorbeeld voor het aanvragen van reisdocumenten, veranderen naar meer complexe vraagstukken zoals vraagstukken op het terrein van zorg of (ver)bouwinitiatieven. Dit vraagt ook iets van onze medewerkers dat zij van buiten naar binnen werken.

We denken mee met onze inwoners

Bij het uitvoeren van de dienstverlening staat de gemeente 'naast' de inwoner. Dat betekent voor onze dienstverlening dat onze inwoners mogen verwachten dat we meedenken en ons verplaatsen in de klant. We vragen door tot helder is wat de vraag is. We doen dingen omdat het de inwoner helpt, niet omdat het moet vanuit regelgeving.

"Medewerker moet professioneel en deskundig zijn. De goede taal spreken, empathisch zijn en het gevoel geven dat je samen werkt aan het probleem. Een medewerker moet ook breder kunnen kijken en buiten de regels kunnen denken. Meedenken in oplossingen."

We zijn bereikbaar, toegankelijk en laagdrempelig

We zijn voor iedereen op diverse manieren makkelijk bereikbaar: digitaal, telefonisch, per post en in persoonlijk contact. Inwoners kunnen digitaal hun zaken met de gemeente regelen en afhandelen, op elk moment en op elke plaats. We zijn als organisatie en medewerkers professioneel, deskundig en benaderbaar. We bieden ondersteuning aan inwoners die ondersteuning nodig hebben. Dit organiseren we rondom de inwoner.

"Voor kwetsbare mensen is het belangrijk dat er een lage drempel is. Het te bewandelen pad moet helder zijn."

We zijn duidelijk en betrouwbaar

"Ben vanaf het begin helder in wat wel of niet kan. Mensen hebben vaak verwachtingen die niet realistisch zijn. Dit kan je voorkomen."

Inwoners mogen verwachten dat onze dienstverlening in één keer goed is; namelijk juist en volledig, tijdig en integraal. De gemeente is helder over waar je met welke vraag terecht kunt en wat inwoners kunnen verwachten. Inwoners hebben één aanspreekpunt per vraag. Ze hebben zicht op de status van hun aanvraag, verzoek of vraag. Kosten en doorlooptijden van de producten en diensten zijn bij de inwoners bekend. Gemeente Maashorst spreekt met één mond: elk kanaal geeft eenzelfde antwoord op eenzelfde vraag.

"Een digitale zuil is oké; persoonlijk contact werkt beter. Je wil een bevestiging, zaaknummer en behandelend contactpersoon. Per aanvraag is 1 contactpersoon gewenst."

6. Trends en ontwikkelingen

In de voorgaande hoofdstukken hebben we de speerpunten voor gemeente Maashorst beschreven. Maar hoe verhouden deze speerpunten zich tot de algemene trends en ontwikkelingen? Welke trends en ontwikkelingen spelen nu en in de komende jaren? In dit hoofdstuk beschrijven we kort deze trends en ontwikkelingen

“De slimme overheid gebruikt het Internet of Things om haar besluitvorming en dienstverlening te verbeteren. Met de kracht van kunstmatige intelligentie en sensoren proberen overheden grip te krijgen op de enorme stortvloed aan gegevens die onze hyperconnectiviteit mogelijk maakt. Slimme systemen zorgen straks voor minder verkeersopstoppingen en verbeteren ons gebruik van hernieuwbare energie, waardoor we betere beheerders worden van onze steeds schaarser wordende bronnen.”
Richard van Hooijdonk, ‘De toekomst van de slimme stad en overheid’

Samenstelling bevolking

De samenstelling van de Nederlandse bevolking verandert in leeftijdsopbouw, naar herkomst en ook naar woonplaats. Dit heeft allerlei gevolgen. Zo brengt de vergrijzing onder meer met zich mee dat de arbeidspopulatie daalt en de druk op de gezondheidszorg toeneemt. Dat vraagt om herdefiniëring van 'arbeid': wat is waardevol werk, hoe belonen we dat en hoe zorgen we dat daar de mensen voor beschikbaar zijn en waar laten we deze mensen wonen? Ontgroening heeft op de korte termijn gevolgen voor het onderwijs en maatschappelijke voorzieningen en op de iets langere termijn ook gevolgen voor de arbeidspopulatie. Een belangrijke oorzaak van die bevolkingsdaling is het wegtrekken van gezinnen en jongeren naar steden en regio's met grote economische activiteit. (Gemeenten op weg naar 2020, VNG). Oftewel: economische ontwikkeling en huisvesting gaan hand in hand.

Tweedeling en maatwerk

Een volgende grote ontwikkeling is dreiging van tweedeling op meerdere fronten: wel of niet aangesloten zijn op de digitale wereld, 'gezond en rijk' versus 'arm en ziek/gebrekkelig'. Om die tweedeling, die op meerdere fronten kan ontstaan, tegen te gaan, is maatwerk nodig in het klantproces. De oplossing hoeft daarentegen niet altijd maatwerk te zijn. Door data sturing, meten en weten, kan de gemeente tijdig inspelen op de behoefte van kwetsbare burgers. Door flexibele bouw kan maatschappelijk vastgoed relatief makkelijk worden aangepast aan veranderende vraag. Door collectivering van ondersteuning kan na een maatwerkproces toch een aanbod worden gedaan dat niet als individueel maatwerk aan huis vormgegeven hoeft te worden.

Verdere toename digitalisering

De al in gang gezette digitalisering zet zich steeds verder door. Het wordt voor inwoners nog makkelijker om hun zaken digitaal te regelen. Dit betekent echter niet dat er binnen nu en vijf jaar geen persoonlijk contact met de gemeente meer is. Op de langere termijn zal het fysieke contact tussen gemeente en haar inwoners wel tot een minimum worden beperkt. Gemeenten moeten – samen met andere partners - investeren in digitale oplossingen voor allerlei vragen. Overheidsinformatie moet betrouwbaar en van voldoende kwaliteit zijn. Gemeenten moeten rekening houden met

nationale, Europese en internationale regels voor beveiliging en privacy. Dat betekent dat je als gemeente moet innoveren, visie moet ontwikkelen en moet borgen dat je over de juiste competenties beschikt.

“Toegang tot real-time data maakt een eind aan giswerk, waardoor ambtenaren en technocraten weten aan welke kwesties daadwerkelijk aandacht besteed moet worden en waarom.” Richard van Hooijdonk, 'De toekomst van de slimme stad en overheid'

Adaptieve economie en netwerksamenleving

Economische groei is niet meer vanzelfsprekend, de economie zal een groter adaptievermogen moeten tonen, aldus de WRR. Oftewel, een 'lerende economie' waarin het onderwijs een essentiële rol speelt. De arbeidsmarkt wordt in toenemende mate een regionale zaak, waarbij de rol van steden en stedelijke agglomeraties bepalend is voor welvaart en groei. In de regio's zoeken bedrijfsleven, overheden en kennisinstellingen elkaar op. Zij stimuleren in dat netwerk de innovatie en economische ontwikkeling.

“Om relevant te blijven, hebben de bedrijven van morgen nieuwe businessmodellen nodig die gebaseerd zijn op voorspellende analyses. Doormiddel van 'fast data' kunnen zij geïnformeerde, real-time beslissingen nemen.” Richard van Hooijdonk, 'Het bedrijf van de toekomst'

Netwerksamenleving

De verhoudingen tussen overheden, inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen veranderen. Dat geldt zeker voor de gemeente als eerste overheid. De gemeente staat niet boven de partijen, maar maakt onderdeel uit van de maatschappij. De gemeente moet sneller inspelen op economische, sociale en maatschappelijke ontwikkelingen. De overheid treedt terug en de vrijkomende ruimte wordt ingenomen door bedrijven en gemeenschap.

Duurzaamheid

Duurzaamheid heeft alles te maken met de inrichting van de omgeving. Door het beter inrichten van de omgeving wordt de vraag om ondersteuning voorkomen. Dat is niet alleen de plaats en vorm van voorzieningen, ook de daadwerkelijke

inrichting met groen, grijs en blauw: natuur, bestrating en water. Juist door de laatste decentralisatie, de omgevingswet, heeft de gemeente alle mogelijkheden om goed in te spelen op de vraag van inwoners. Het realiseren van een 'gezonde' wijk, woonomgeving, is de basis van zelfredzaamheid en participatie.

“Met slimme infrastructuur, waaronder slimme netwerken, sensoren en slimme meters, kunnen we een intelligent systeem bouwen dat voor een intermitterende stroomvoorziening zorgt die stabiele elektriciteit levert.” Richard van Hooijdonk, ‘De toekomst van energie’

De gemeente Maashorst

We constateren dat de gesignaleerde trends en ontwikkelingen aansluiten bij de maatschappelijke opgaven van de gemeente Maashorst: saamhorigheid, diversiteit, maatwerk in dienstverlening, economie en huisvesting. De keuze om ons juist te willen richten op het vormen van een robuuste organisatie die de dorpen goed kan bedienen en zo de eigenheid van de dorpen in stand te houden, sluit goed aan op de culturele diversiteit die al groot is en onder invloed van migratiebewegingen (statushouders, arbeidsmigranten, rustzoekers, verblijfsrecreatie voor langere tijd) alleen nog maar toeneemt. We zijn ons bewust van het feit dat we deze ontwikkeling continue aandacht moeten geven om te borgen dat de nieuwe gemeente haar stadse allures kan waarmaken en tegelijkertijd de dorpse mentaliteit van saamhorigheid niet kwijtraakt.

“De regionale identiteit van een bepaald gebied ligt niet besloten in een landschap. Het zit hem in de betekenissen die mensen eraan geven, dat kan ontstaan in de loop der tijd, geografisch of per groepscultuur.” Gerard Rooijackers

7. Toekomstvisie is de start

7.1. Wat heeft het proces ons opgeleverd?

In Landerd en Uden bestaat een traditie van actieve inwoners. Actief in de zin van verenigingen, maar ook in de zin van verschillende inwonersgroepen. Om die reden hebben we ervoor gekozen om de toekomstvisie op te stellen samen met de inwoners. Ook in de nieuwe gemeente willen we samen met onze inwoners, ondernemers en organisaties werken aan het realiseren van onze ambities. We hebben gemerkt dat alle belangrijke thema's in de afgelopen maanden naar voren zijn gekomen. De gesprekken hebben binnen de verschillende thema's belangrijke informatie opgeleverd. Zo hebben we de ambities in het vorige hoofdstuk kunnen formuleren. Uit de gesprekken is ook gebleken wat onze dorpen en onze nieuwe gemeente onderscheidend maakt.

We zien de laatste jaren dat maatschappelijke opgaven steeds complexer worden. Dat vraagt om nieuwe vormen van samenwerken. Daarnaast zien we een sterke behoefte aan verbinding, erbij willen horen en mee willen doen. Dus we zien de laatste jaren weer steeds meer aandacht voor

de gemeenschap. Ook als instrument voor samenwerking. Participatie en co-creatie zijn dan veel gebezigde termen. Er is een bepaalde uitdaging of een opgave en die is leidend voor wat de gemeenschap zich ten doel heeft gesteld. Om dat doel te realiseren wordt kennis gegenereerd en in hoge mate gedeeld op een consistente en transparante manier, met alle leden van de gemeenschap. Hierdoor ontstaat vertrouwen tussen de leden en ontstaat steeds meer verbinding. Vanuit dat vertrouwen en die verbinding liggen kansen voor participatie en betrokkenheid. We moeten ons niet vergissen in de kracht van participatie, maar ook niet in hoe moeilijk het is om dat te mobiliseren. Patrick Vermeulen, hoogleraar Radboud Universiteit, actieve deelnemer Festival Gemeente Maashorst 24 juni 2019

7.2. Hoe nu verder?

Consultatieronde

27 augustus stellen beide colleges het visiedocument vast. Daarna heeft iedereen de mogelijkheid om aan te geven of de genoemde thema's en ambities herkenbaar zijn. Dit kan in de zogenaamde 'consultatieronde': onderzoekers zullen in het veld inwoners bevragen en ook is het mogelijk om digitaal vragen te beantwoorden over de visie. Houd de berichtgeving hierover in de gaten, bijvoorbeeld via www.opwegnaargemeentemaashorst.nl.

Vaststelling toekomstvisie

De beide gemeenteraden besluiten 24 oktober 2019 over het visiedocument in het kader van het herindelingsproces. Zij zullen op dat moment ook besluiten over het herindelingsontwerp – de basis voor de uiteindelijke herindeling.

Wat gebeurt na besluitvorming?

Deze visie geeft na de besluitvorming richting aan de verdere inkleuring van onze nieuwe gemeente en het ontwerp van de nieuwe organisatie. We willen wel benadrukken dat een visie een levend en dynamisch verhaal is. De wereld verandert snel, we zullen nieuwe inzichten krijgen. We beschouwen onze visie ook als een uitnodiging om mee te (blijven) doen, om een bijdrage te leveren aan de nieuwe gemeente, met behulp van

deze zonnwijzer die we samen hebben gemaakt.

Op welke wijze krijgt deze visie verder handen en voeten?

Op weg naar één gemeente volgt een intensief traject waarin we samen met onze samenleving deze toekomstvisie vertalen naar concrete voorstellen. Daarbij valt te denken aan de volgende onderwerpen:

- De wijze waarop we vorm en inhoud geven aan burger- en overheidsparticipatie wordt – samen met onze inwoners – uitgewerkt.
- Er wordt een plan opgesteld waarin concreet is uitgewerkt op welke wijze de nieuwe gemeente invulling geeft aan de dienstverlening: wat, waar en hoe.
- Beleid, regelgeving en werkprocessen worden op elkaar afgestemd.
- De wijze waarop de nieuwe organisatie bestuurd en gemanaged wordt, wordt nader uitgewerkt.

Om te zorgen dat we blijven werken in de geest van deze visie en om de thema's en ambities nader uit te werken gaan we graag weer met u in overleg. Wanneer dit het geval is, hangt mede af van de besluitvorming in de beide raden én van het onderwerp. Na vaststelling van dit document gaan wij in ieder geval in gesprek met ondernemers van beide gemeente over de economische visie. Daarnaast zullen we met bewonersgroepen vormgeven aan de participatievisie voor de nieuwe gemeente. Ook zullen we een aantal uitdagingen voor de nieuwe gemeente in de volgende fase samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties oppakken en uitwerken.

7.3. Tot slot

We willen graag iedereen die heeft bijgedragen aan de totstandkoming van dit document hartelijk bedanken. Dit geldt voor iedereen die heeft meegedaan met de uitdagingen in de maanden april, mei en juni, zij die aanwezig waren op het Festival gemeente Maashorst en natuurlijk onze inwonersgroepen.

gemeente
maashorst
i.o.